

Horváth Mihály Történelemverseny
középiskolások számára

2014

Keresztes háborúk, lovagrendek

ESSZÉ

JAVÍTÓKULCS

A kereszties hadjáratok okai, ösztönző tényezői és hatásai, következményei

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés tématartás, a lényeg kiemelése	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozat írója a kereszties hadjáratok meghatározó okait, ösztönző tényezőit, és a hadjáratok hatásait, jellemző gazdasági, társadalmi, politikai és kulturális következményeit mutatja be. • Az elemzés kitér az egyház-pápaság szerepére, és bemutatja az európai társadalom egyes csoportjainak érdekeit, hadjáratokban betöltött szerepét. • A dolgozat kitér a korabeli hatalmi viszonyokra, az európai uralkodók hadjáratokban betöltött szerepére, vázolja a lovagrendek létrejöttének okait, funkcióit, a lovagrendek jelentőségét. • A versenyző a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket helyesen alkalmazza. 	4
Tájékozódás térben és időben	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. • Rögzíti, hogy a kereszties hadjáratok Nyugat-Európából indultak, fő irányuk a Szentföld és Bizánc/Konstantinápoly voltak, megnevezi a legfontosabb kereszties államokat (pl. Jeruzsálemi Királyság, Antiochiai Fejedelemség, Edesszai Grófság, stb.) a témával kapcsolatos fontos helyszíneket (pl. Clermont, Akkon, Jeruzsálem), fogalmazásából kiderül, hogy tisztában van a téma térbeli vonatkozásaival. • Rögzíti, hogy a hadjáratokat 1095-ben hirdette meg a pápa, megnevezi a legfontosabb hadjáratokat vagy ütközeteket (1096-99, első, 1202-1204, negyedik hadjáratok), tisztában van a hadjáratokkal kapcsolatos kronológiai tényekkel. 	4
Szaknyelv alkalmazása	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró helyesen használja a témával kapcsolatos általános fogalmakat (pl. hadjárat, pápaság, Szentföld, üdvösség, lovag, polgárság, kereszties állam, kereszténység, vallás) • Megfelelően értelmezi és alkalmazza a témára vonatkozó szakkifejezéseket, (pl. investitúra, hegemonia, lovagrend, levantei kereskedelem, iszlám, zarándoklat, dekrétum, bűnbocsánat). 	8
Források és szakirodalom használata	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró beépíti válaszába a megadott forrásokban és a szakirodalomban található információkat, következtetéseket von le azokból. • Bemutatja a képi és szöveges források alapján a hadjáratok jellemző vallási ürügyeit, okait (zarándoklatok biztonsága), vázolja a bűnbocsánat ösztönző szerepét. vázolja, hogy a vallási szempontok később is a hadjáratok eszmei alapját jelentették. • Bemutatja a pápai hatalomról szóló dekrétumot, ismerteti a pápaság uralmi-hatalmi törekvéseit. • Bemutatja, hogy a hadjáratokban az európai társadalom számos rétege érdekelt volt, rávilágít, hogy az egyes társadalmi csoportokat (parasztság, nemesség, polgárság) eltérő célok mozgatták, megnevezi a legfontosabb lovagrendeket, vázolja szerepüket. • Vázolja, hogy a hadjáratok nemcsak a kereszténység és az iszlám, de a nyugati és keleti kereszténység közötti hegemonia küzdelmek is voltak, bemutatja, hogy a hadjáratok Konstantinápoly bevételét is célozták, utal a keresztény egyház korábbi szakadására. 	13
Eseményeket	<ul style="list-style-type: none"> • A dolgozatíró feltárja a kereszties hadjáratok okait, fontosabb 	17

<p>alakító tényezők</p>	<p>mozgatórugóit, és bemutatja a hadjáratok jellemző hatásait, következményeit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megemlíti, hogy a pápaság viláгурalmi felfogása, a kor mélyen vallásos jellege, a pápaság és a császárság vetélkedése (invesztitúraharc) alapját jelentette a hadjáratok elindulásának, és rámutat, hogy a hadjáratok hozzájárultak a pápai hatalom tekintélyének, erejének növekedéséhez. • A dolgozatíró bemutatja, hogy a korabeli Európa népességnövekedése, a parasztság meggazdagodás iránti vágya és vallásossága egyaránt ösztönözték a hadjáratokban való részvételt, és rávilágít, hogy e tényezők hosszú idei tudták biztosítani a hadjáratok tömegbázisát. • Megemlíti, hogy a polgárság (különösen Velence) gazdasági érdekei, kereskedelmi céljai segítették a hadjáratok elindulását, fenntartását, és megállapítja, hogy a hadjáratok hozzájárultak a (különösen a levantei) kereskedelem kiszélesedéséhez, a keleti kapcsolatok, az európai életmód és gondolkodás, illetve a társadalom átalakulásához (keleti tudományos ismeretek, új fűszerek megjelenése, a reneszánsz születése, városok-polgárság szerepének erősödése, rendiség). • Kiemeli, hogy a hadjáratok következtében létrejött kereszties államok sorra elbuktak, a szeldzsuk törökök (átmenetileg Bizánc) is meggyengültek, és megemlíti, hogy ez a Földközi-tenger keleti medencéjében hatalmi vákuumot eredményezett, mely a térség átalakulásához vezetett (pl. oszmán törökök felemelkedésének lehetősége). • Rögzíti a lovagrendek meghatározó szerepét (zarándoklatok biztosítása, katonai-védelmi szerepük, vallási, gyógyító tevékenységük), és megállapítja, hogy a Szentföldről történő kiszorulásuk után is szerepet játszottak az európai politikában (a Német Lovagrend különösen). • Megemlíti, hogy a hadjáratok lezárultával a nyugati egyház válságba került (pl. avignoni fogság), és megállapítja, hogy a mélyen vallásos középkori világkép mellett egy nyitottabb, a keleti és antik hagyományokat, ismereteket alkalmazó gondolkodásmód is megjelent, mely ösztönzőleg hatott az egyházi filozófia átalakulásához is (pl. skolasztika). • Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését. 	
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló fogalmazása mondatokból áll, amelyek világosak, egyértelműek. • Az elemzés szerkesztett szöveg, mely a tartalom logikus kifejtését szolgálja. • A dolgozatíró megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. • A szöveg nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi, helyesírási hibát. 	<p>4</p>
<p>ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM</p>		<p>50</p>